ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
«ՎԱՆԱՁՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

Հաստատված է ամբիոնի նիստում

__Հայոց լեզվի և գրականության__
ամբիոնի անվանումը

Ամբիոնի վարիչ՝ Բաբուռյան Հ. Ռ. /Ա.Ա.Հ/

Արձանագրություն № __8__

«__23__» __հունվար__ 2024 թ.

ՀԼԳ/բ-019 «ՀԱՅՈՑ ԼԵԶՎԻ ԴԱՍԱՎԱՆԴՄԱՆ ՄԵԹՈԴԻԿԱ» ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ

Դասիչ, դասընթացի անվանում

ՈՒՍՈՒՄՆԱՄԵԹՈԴԱԿԱՆ ՓԱԹԵԹ

Մասնագիտություն՝ 011401.00.6 –**Մասնագիտական մանկավարժություն**
/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝ 011401.19.6 -Հայոց լեզու և գրականություն
/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝ **Մանկավարժության բակալավր**
/բակալավր, մագիստրատուրա/

Ամբիոն՝ __ **Հայոց լեզվի և գրականության** __
/ամբիոնի լրիվ անվանումը/

Ուսուցման ձևը՝ _________ **առկա, հեռակա** _______________
/առկա, հեռակա/

Կուրս/կիսամյակ առկա ___**3-րդ կուրս, 2-րդ կիսամյակ** __

Դասախոս(ներ) ՝ ____ Ա.Պողոսյան _________
/անուն, ազգանուն/

Էլ. հասցե/ներ՝ **poghosyanalbert@mail.ru**

Վանաձոր- 2024թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում
2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները
3. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները
4. Դասընթացի կրթական վերջնարդյունքները
5. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների
6. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը
7. Ուսումնական աշխատանքները տեսակները
8. Դասավանդման մեթոդներ
9. Ուսումնառության մեթոդները
10. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը
11. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ
12. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ
    - 12.1. Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ
    - 12.2. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ
    - 12.3. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ
13. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում
14. Գնահատում
    - 14.1. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում
    - 14.2. Հարցաշար
    - 14.3. Գնահատման չափանիշներ
15. Դասընթացի համառոտ նկարագրիչ

ԲԱՑԱՏՐԱԳԻՐ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում[1].

«Հայոց լեզվի դասավանդման մեթոդիկա» առարկան դասավանդվում է երրորդ կուրսի երկրորդ կիսամյակում և կարևոր տեղ է զբաղեցնում հումանիտար գիտությունների ֆակուլտետի «Հայոց լեզու և գրականություն» բաժնի հիմնական կրթական ծրագրի խնդիրների իրականացման գործում: Այն համապատասխանում է բարձրագույն մասնագիտական կրթության պետական չափանիշներին: Առարկան ապահովում է ուսանողի անհատական կրթական հետաքրքրությունները՝ համաձայն հիմնական կրթական ծրագրի սահմանած իրազեկությունների: «Հայոց լեզվի դասավանդման մեթոդիկա» դասընթացը կարևորվում է լեզվաբանության բնագավառում մասնագետների պատրաստման գործընթացում, ներառված է *011401.19.6 -Հայոց լեզու և գրականություն* կրթական ծրագրի ուսումնական պլանի «Հատուկ մասնագիտական» կրթամասում:

2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները.

2.1. Դասընթացի նպատակն է՝

- մասնագիտական հիմնարար գիտելիքների մատուցումը,
- ապագա ուսուցչին, մեթոդամանկավարժական տեսանկյունից գործնական-կիրառական կարողություններով և հմտություններով զինելը:

2.2. Դասընթացի խնդիրներն են՝

- Սովորեցնել հայոց լեզվի դասավանդման մեթոդիկայի տեսական հիմքերը:
- Բացատրել հայոց լեզվի դասավանդման մեթոդիկայի օրինաչափությունները:
- Ամրապնդել ուսանողների կողմից ձեռքբերված տեսական գիտելիքները գործնական իրավիճակային խնդիրներով:
- Սովորեցնել ուսանողներին կատարել մեթոդաբանական հետազոտություններ և կատարել եզրահանգումներ ըստ արդյունքների:
- Սովորեցնել ուսանողներին վերլուծել հայոց լեզվի դասավանդման մեթոդիկայի առանձնահատկությունները մանկավարժության և դասավանդման մեթոդիկայի համատեքստում:

3. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները /դասընթացները/.

«Հայոց լեզվի դասավանդման մեթոդիկա» դասընթացին մասնակցելու կարևոր նախապայման է ուսանողների գիտելիքների և հմտությունների առկայությունը *011401.19.6 - Հայոց լեզու և գրականություն* մասնագիտության բակալավրի կրթական ծրագրում ուսուցանվող «Հնչյունաբանություն», «Բառագիտություն», «Ձևաբանություն», «Շարահյուսություն», «Մանկավարժություն» և «Հոգեբանություն» դասընթացներից:

---

[1] Ներկայացվում է դասընթացի կարևորությունը տվյալ կրթական ծրագրի խնդիրների լուծման հարցում և տեղը ուսումնական պլանում ըստ կրթաբլոկների:

4. Դասընթացը ձևավորում է հետևյալ կրթական վերջնարդյունք(ներ)ը[2] և /կամ կոմպետենցիաները.

«Հայոց լեզվի դասավանդման մեթոդիկա» դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողի ակնկալվող վերջնարդյունքներն են.

1. իմանա հայոց լեզվի դասավանդման մեթոդները, հայերենի լեզվաբանության հիմնական դրույթները, դասը հոգեբանամանկավարժական տեսանկյունից գիտականորեն զրագետ կազմակերպելու սկզբունքները, ժամանակակից ուսուցման մեթոդամանկավարժական պահանջները,
2. կարողանա տեսական և գործնական պարապմունքների արդյունքում պլանավորել և անցկացնել թեմատիկ առանձին միավորների ուսուցում,
3. տիրապետի ուսուցման ժամանակակից մեթոդներին, հայոց լեզվի դասին ներկայացվող առարկայական չափորոշչի պահանջների ապահովմանը միտված ուսուցման հիմնական սկզբունքներին:

Դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողը ձեռք կբերի հետևյալ կոմպետենցիաները.

<u>Ա)Ընդհանրական կոմպետենցիաներ</u>

Գործիքային կոմպետենցիաներ (ԳԿ)՝

<u>ԳԿ1</u> վերլուծելու և սինթեզելու ունակություն,
<u>ԳԿ4</u> մասնագիտական ոլորտի գիտելիքների հիմունքներ,
<u>ԳԿ9</u> խնդիրների լուծում,
<u>ԳԿ10</u> որոշումների ընդունում:

Համակարգային կոմպետենցիաներ (ՀԳԿ)՝

<u>ՀԳԿ1</u> գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն,
<u>ՀԳԿ2</u> հետազոտություններ կատարելու ունակություններ,
<u>ՀԳԿ3</u> սովորելու ունակություն,
<u>ՀԳԿ8</u> ինքնուրույն աշխատելու ունակություն,

<u>Բ)Առարկայական (մասնագիտական) կոմպետենցիաներ (ԱԿ)</u>

<u>ԱԿ2</u> հստակ հաղորդել ստացված հենքային գիտելիքները,
<u>ԱԿ4</u> ցուցաբերել առարկայի ընդհանուր կառուցվածքի և առանձին մասերի միջև կապերի իմացություն,
<u>ԱԿ6</u> կիրառել տվյալ առարկային բնորոշ մեթոդները,
<u>ԱԿ11</u> տիրապետեն ինքնուրույն հետազոտության մեթոդներին և կարողանան մեկնաբանել հետազոտության արդյունքները,
<u>ԱԿ14</u> տիրապետեն տվյալ մասնագիտական մակարդակում պահանջվող կոմպետենցիաներին:

---

[2] http://www.vsu.am/karg/ararkayakan-nkaragir-17.pdf
Լրացվում է «Առարկայի նկարագրի մշակման ռազմավարության» կոմպետենցիաների ցանկին համապատասխան:

5. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների[3].

«Հայոց լեզվի դասավանդման մեթոդիկա» դասընթացից ձեռք բերված գիտելիքներն և հմտությունները շրջանավարտը կարող է կիրառել հայոց լեզվի ուսուցչի մասնագիտական գործունեության ընթացքում, նաև ասպիրանտուրայում կրթությունը շարունակելու և լեզվաբանության բնագավառում գիտական հետազոտություններ կատարելու նպատակով:

6. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը

Չափանիշ	Առկա ուսուցման համակարգ	Հեռակա ուսուցման համակարգ
Դասընթացի ընդհանուր աշխատատարությունը (կրեդիտ /ընդհանուր ժամաքանակ)	4 կրեդիտ/120 ժամ	4 կրեդիտ/120 ժամ

Աշխատանքի տեսակը	ժամաքանակ	ժամաքանակ
Դասախոսություն	20	6
Գործնական աշխատանք	26	10
Ինքնուրույն աշխատանք	74	104
Ընդամենը	120	120
Ստուգման ձևը (ստուգարք/ ընթացիկ քննություն/ հանրագումարային քննություն)	ընթացիկ քննություն	հանրագումարային քննություն

7. Ուսումնական աշխատանքների տեսակները[4] .

- **Դասախոսությունը** դասախոսի կողմից դասընթացի ծրագրի շրջանակներում գիտական-տեղեկատվական թեմայի վերաբերյալ տրամաբանորեն կառուցված, հետևողական ու պարզ խոսքի շարադրանքն է, որի նպատակն է ուսանողին տալ համապարփակ գիտելիքներ: Դասախոսը վերլուծում, մեկնաբանում է թեմայի առավել կարևոր, դժվար ընկալելի, հանգուցային հարցերը: Դասախոսությունը ուսանողի առջև ուրվագծվող գիտական մի ճանապարհ է, որը նա կարող է միայն անցնել գիտական գրականության ընթերցանության, ուսումնական բնույթի այլ պարապմունքների և ինքնուրույն կատարած աշխատանքների շնորհիվ: Դասախոսը պետք է խթանի ուսանողի ակտիվ իմացաբանական գործունեությունը, նպաստի նրանց ստեղծագործական մտածողության ձևավորմանը: Ուսանողը նույնպես պետք է

[3] Նշվում է, թե տվյալ դասընթացի յուրացման, ամփոփման արդյունքում ձեռքբերված գիտելիքները, հմտությունները և կարողությունները աշխատաշուկայի որ բնագավառներում և ոլորտներում կարող է շրջանավարտը կիրառել :
[4] Թողնել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

լինի դասախոսության ակտիվ մասնակից: Ուսանողը դասախոսությանը ներկայանալուց առաջ պետք է ծանոթացած լինի տվյալ դասին ներկայացվող թեմային, որպեզի կարողանա մասնակցել ուսումնական գործընթացին:

- **Գործնական աշխատանքների** ժամանակ ուսանողը կատարում է լսարանային աշխատանք՝ դասախոսի անմիջական ղեկավարման ներքո: Գործնական պարապմունքները անցկացվում են գործնական խնդիրների լուծման, առաջադրանքների իրականացման, թեստերի, իրավիճակային վերլուծությունների, գործարար խաղերի, խմբային աշխատանքների, տնային առաջադրանքների, ուղեղային գրոհների, ինտերակտիվ ուսուցման միջոցով՝ տեսական գիտելիքները կիրառելու, գործնական ունակությունների և հմտությունների ձեռքբերման և ամրապնդման նպատակով: Դասախոսն առաջադրում է գործնական պարապմունքների թեման, նպատակը, խնդիրները, այն հարցերը, որոնք պետք է լուծել գործնական պարապմունքի ընթացքում, գործնական պարապմունքի անցկացման մեթոդները և պատասխանում է ուսանողների տված հարցերին:
- **Ինքնուրույն աշխատանքը** ուսանողների ուսումնական, գիտահետազոտական աշխատանքն է, որն իրականացվում է դասախոսի առաջադրանքով և մեթոդական ղեկավարությամբ, բայց առանց նրա անմիջական ղեկավարության:

Ինքնուրույն աշխատանքի տեսակներն են[5]՝

- <u>Ռեֆերատ</u> – ուսանողների ինքնուրույն գրավոր, որտեղ ուսանողը շարադրում է որևէ հարցի կամ թեմայի էությունը՝ հենվելով գրական աղբյուրների վրա (դասագրքեր, ձեռնարկներ և այլն):
- <u>Կլոր սեղան</u> – ինքնուրույն աշխատանքի ձևին բնորոշ է թեմատիկ բանավեճի համադրումը խմբային աշխատանքի հետ:
- <u>Կոնկրետ իրավիճակների վերլուծություն</u> – ուսանողների ակտիվ գործունեության կազմակերպման ամենաարդյունավետ և տարածված ձևերից մեկն է, որը զարգացնում է մասնագիտական և կեցությանը վերաբերող տարբեր հարցերի վերլուծության կարողությունը:
- <u>Նախագծերի մեթոդ</u> – ուսումնաճանաչողական, ստեղծագործական կամ խաղային համատեղ գործունեության տեսակ է, սովորող-գործընկերների միջև, որոնք ունեն ընդհանուր նպատակ և համաձայնեցված միջոցներ՝ ուղղված որևէ խնդրի լուծման կամ որոշակի արդյունքի ձևակերպման:
- <u>Աշխատանքային տետր</u> – նախատեսված է ուսանողների ինքնուրույն աշխատանքների համար և թույլ է տալիս գնահատել ուսումնական նյութի յուրացման աստիճանն ուսանողների կողմից:
- <u>Զեկույց</u> – որևէ գիտական կամ հետազոտական թեմայի շուրջ կատարած եզրակացությունների, ստացած արդյունքների ներկայացում ուսանողի կողմից:

8. **Դասավանդման մեթոդներն են՝** հիմնահարցային դասախոսություն, դասախոսություն-երկխոսություն, դասախոսություն-քննարկում, գործնական աշխատանք՝ անհատական աշխատանք, գործնական աշխատանք՝ խմբային աշխատանք, իրավիճակային խնդիրների վերլուծություն:

9. **Ուսումնառության մեթոդներն են՝** մտքերի քարտեզագրում, թիմային քննարկում, իրադրությունների վերլուծություն, աղյուսակների և դասակարգման համեմատման և համակարգման սխեմաների կազմում, փորձի/հետազոտության արդյունքների վերաբերյալ եզրակացության ներկայացում:

---

[5] Թողնել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

10. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը՝ ըստ բաժինների և թեմաների[6].

հ/հ	Թեմա (բաժին)	Ուսումնական աշխատանքի ժամաքանակն ըստ տեսակների				
		դասախոսություն	սեմինար պարապմունք	գործնական աշխատանք	լաբորատոր աշխատանք	Ինքնուրույն աշխատանք
1.	ՀԼԴՄ-ն իբրև գիտություն, նրա ուսումնասիրության առարկան: Հայոց լեզվի ուսուցման մեթոդները: Ուսումնական աշխատանքի կազմակերպման ձևերը: Ծրագրեր, դասագրքեր: Նորը դասավանդման մեջ:	2		2		6
2.	Աշակերտի խոսքի զարգացման ընդհանուր հարցեր: Աշակերտի դատողական կարողությունների զարգացումը լեզվի ուսուցման ընթացքում: Աշակերտի բառապաշարի հարստացումը գրավոր աշխատանքների միջոցով և բառակազմություն և ձևաբանություն ուսուցանելիս: Բանավոր խոսքի զարգացման միջոցները:	2		2		6
3.	Գրավոր խոսք, գրավորների տեսակները: Գրավորների ուղղումը և գնահատումը: Հայոց լեզվի մեթոդմիավորումը:	2		2		6
4.	Հնչյունաբանության ուսուցումը: Բառագիտության ուսուցումը: Բառակազմության ուսուցումը:	2		2		6
5.	Գոյականի ուսուցումը: Գոյականի թվի, հոլովիչների և հոլովման ուսուցումը: Ածականի, թվականի, դերանվան ուսուցումը:	2		2		6
6.	Բայի ուսուցումը: Անդեմ և դիմավոր ձևեր: Դերբայների ուսուցումը: Բայի դեմքի, թվի, ժամանակի, եղանակի, սեռի ուսուցումը: Բայի խոնարհման ուսուցումը:	2		4		10
7.	Մակբայի և կապի ուսուցումը: Շաղկապի, վերաբերականի և ձայնարկության ուսուցումը:	2		2		6

[6] Նման է օրացուցային պլանին:

8.	Շարահյուսության ուսուցումը: Նախադասության անդամների կապակցման եղանակների ուսուցումը: Պարզ նախադասության ուսուցումը:	2		2		8
9.	Ենթակայի ուսուցումը: Ստորոգյալի, նրա տեսակների ուսուցումը: Գոյականական և բայական անդամների ուսուցումը: Դերբայական դարձվածի ուսուցումը:	2		4		10
10.	Բարդ նախադասության, նրա տեսակների ուսուցումը: Երկրորդական նախադասության շարահյուսական գործառույթի ուսուցումը: Բարդ նախադասության փոխակերպումը պարզի թեմայի ուսուցումը: Կետադրության ուսուցումը:	2		4		10
ԸՆԴԱՄԵՆԸ		20		26		74

11. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ

հ/հ	Անվանումը/հեղինակ	Հրատարակության տարի
Պարտադիր գրականություն (ՊԳ)		
1.	Ս.Գյուլբուդաղյան, Հայոց լեզվի դասավանդման մեթոդիկա	1987
2.	Թ. Ջուհարյան, Հայոց լեզվի մեթոդիկա	1978
Լրացուցիչ գրականություն(ԼԳ)		
1.	Ա. Ղարիբյան, Հայոց լեզվի մեթոդիկա	1954
2.	Տ. Շահբազյան, Հայոց լեզվի մեթոդիկա	1956
Համացանցային տեղեկատվական պաշարներ (ՀՏՊ)/ Էլեկտրոնային աղբյուրներ (ԷԱ)		
1.		
2.		

12. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ

12.1. Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	*Թեմա*	Ուսումնասիրվող հարցեր	*Ժամաքանակ*	Գրականություն[7]
1.	ՀԼԴՄ-ն իբրև գիտություն, նրա ուսումնասիրության առարկան: Հայոց լեզվի ուսուցման մեթոդները: Ուսումնական աշխատանքի կազմակերպման ձևերը: Ծրագրեր, դասագրքեր: Նորը դասավանդման մեջ:	1.Հայոց լեզվի դասի տիպերը: 2.Չափորոշչային և ծրագրային պահանջներ: 3. Պլանավորման ձևերը: 4.Հանրակրթության բարեփոխում, աշակերտակենտրոն ուսուցման սկզբունքների ներդրման անհրաժեշտությունը:	2	ՊԳ 1, ԼԳ 1
2.	Աշակերտի խոսքի զարգացման ընդհանուր հարցեր: Աշակերտի դատողական կարողությունների զարգացումը լեզվի ուսուցման ընթացքում: Աշակերտի բառապաշարի հարստացումը գրավոր աշխատանքների միջոցով և բառակազմություն և ձևաբանություն ուսուցանելիս: Բանավոր խոսքի զարգացման միջոցները:	1.Աշակերտի բառապաշարի հարստացումը գրավոր աշխատանքի միջոցով: 2.Աշակերտի բառապաշարի հարստացումը բառակազմություն և ձևաբանություն ուսուցանելիս:	2	ՊԳ 1, ԼԳ 1
3.	Գրավոր խոսք, գրավորների տեսակները: Գրավորների ուղղումը և գնահատումը: Հայոց լեզվի մեթոդմիավորումը:	1.Գնահատման 10- բալային համակարգը: Գրավորների գնահատմանը ներկայացվող պահանջները: 2. Աշակերտի աշխատանքն իր սխալները վերացնելու համար:	2	ՊԳ 2, ԼԳ 2
4.	Հնչյունաբանության ուսուցումը: Բառագիտության ուսուցումը: Բառակազմության ուսուցումը:	1.Մենիմաստ և բազմիմաստ բառերի ուսուցում: 2.Հոմանիշների, հականիշների և համանունների ուսուցում: 3.Արմատի և ածանցի ուսուցումը: 4.Բարդ բառեր, բարդությունների տեսակների ուսուցումը:	2	ՊԳ 1, ԼԳ 1

[7] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն:

5.	Գոյականի ուսուցումը: Գոյականի թվի, հոլովիչների և հոլովման ուսուցումը:Ածականի, թվականի, դերանվան ուսուցումը:	1.Գոյականի թվի ուսուցումը:.2.Գոյականի հոլովիչների ուսուցումը: 3.Գոյականի հոլովների ուսուցումը: 4. Ածականի ուսուցումը: 4.Թվականի ուսուցումը: 5. Դերանվան ուսուցումը: 6. Դերանվանական հոլովման ուսուցումը:	2	ՊԳ 1, ԼԳ 2
6.	Բայի ուսուցումը: Անդեմ և դիմավոր ձևեր: Դերբայների ուսուցումը: Բայի դեմքի, թվի, ժամանակի, եղանակի, սեռի ուսուցումը: Բայի խոնարհման ուսուցումը:	1.Բայի սահմանական եղանակի ուսուցում: Պարզ և բաղադրյալ ժամանակաձևերի ուսուցումը: 2. Անկանոն բայերի ուսուցումը:	2	ՊԳ 1, ԼԳ 1
7.	Մակբայի և կապի ուսուցումը: Շաղկապի, վերաբերականի և ձայնարկության ուսուցումը:	1.Մակբայի ուսուցումը: 2. Կապի ուսուցումը: 3.Շաղկապ, տեսակների ուսուցումը:. 4.Վերաբերական, տեսակների ուսուցումը: 5.Ձայնարկություն, տեսակների ուսուցումը:	2	ՊԳ 2, ԼԳ 1
8.	Շարահյուսության ուսուցումը: Նախադասության անդամների կապակցման եղանակների ուսուցումը: Պարզ նախադասության ուսուցումը:	Պարզ համառոտ և պարզ ընդարձակ նախադասություններ, դրանց ուսուցման մեթոդիկան:	2	ՊԳ 1, ԼԳ 1
9.	Ենթակայի ուսուցումը: Ստորոգյալի, նրա տեսակների ուսուցումը: Գոյականական և բայական անդամների ուսուցումը: Դերբայական դարձվածի ուսուցումը:	1.Գոյականական անդամների ուսուցման մեթոդիկան: 2.Բայական անդամների ուսուցման մեթոդիկան: 3.Դերբայական դարձվածի ուսուցման մեթոդիկան:	2	ՊԳ 2, ԼԳ 2
10.	Բարդ նախադասության, նրա տեսակների ուսուցումը: Երկրորդական նախադասության շարահյուսական գործառույթի ուսուցումը: Բարդ նախադասության փոխակերպումը պարզի թեմայի ուսուցումը: Կետադրության ուսուցումը:	1.Բարդ ստորադասական նախադասության փոխակերպման ժամանակ կատարվող փոփոխությունները: 2. Հայերենի կետադրության բաժինները, դրանց ուսուցման մեթոդիկան:	2	ՊԳ 1, ԼԳ 1

12.2. Գործնական աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	*Թեմա*	Ուսումնասիրվող հարցեր	*Ժամաքանակ*	Ստուգման ձևը	Գրականություն[8]
1.	ՀԼԴՄ-ն իբրև գիտություն, նրա ուսումնասիրության առարկան: Հայոց լեզվի ուսուցման մեթոդները: Ուսումնական աշխատանքի կազմակերպման ձևերը: Ծրագրեր, դասագրքեր: Նորը դասավանդման մեջ:	1.Հայոց լեզվի դասի տիպերը: 2.Չափորոշչային և ծրագրային պահանջներ: 3. Պլանավորման ձևերը: 4.Հանրակրթության բարեփոխում, աշակերտակենտրոն ուսուցման սկզբունքների ներդրման անհրաժեշտությունը:	2	խմբային աշխատանքներ, տնային առաջադրանքներ, գործնական խնդիրների լուծում, առաջադրանքների իրականացում	ՊԳ 1, ԼԳ 1
2.	Աշակերտի խոսքի զարգացման ընդհանուր հարցեր: Աշակերտի դատողական կարողությունների զարգացումը լեզվի ուսուցման ընթացքում: Աշակերտի բառապաշարի հարստացումը գրավոր աշխատանքների միջոցով և բառակազմություն և ձևաբանություն ուսուցանելիս: Բանավոր խոսքի զարգացման միջոցները:	1.Աշակերտի բառապաշարի հարստացումը գրավոր աշխատանքի միջոցով: 2.Աշակերտի բառապաշարի հարստացումը բառակազմություն և ձևաբանություն ուսուցանելիս:	2	խմբային աշխատանքներ, տնային առաջադրանքներ, գործնական խնդիրների լուծում, առաջադրանքների իրականացում	ՊԳ 1, ԼԳ 1
3.	Գրավոր խոսք, գրավորների տեսակները: Գրավորների	1.Գնահատման 10- բալային համակարգը: Գրավորների գնահատմանը ներկայացվող	2	խմբային աշխատանքներ, տնային	ՊԳ 2, ԼԳ 2

[8] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն:

	ուղղումը և գնահատումը: Հայոց լեզվի մեթոդմիավորումը:	պահանջները: 2. Աշակերտի աշխատանքն իր սխալները վերացնելու համար:		առաջադրանքներ, գործնական խնդիրների լուծում, առաջադրանքների իրականացում	
4.	Հնչյունաբանության ուսուցումը: Բառագիտության ուսուցումը: Բառակազմության ուսուցումը:	1.Մենիմաստ և բազմիմաստ բառերի ուսուցում: 2.Հոմանիշների, հականիշների և համանունների ուսուցում: 3.Արմատի և ածանցի ուսուցումը: 4.Բարդ բառեր, բարդությունների տեսակների ուսուցումը:	2	խմբային աշխատանքներ, տնային առաջադրանքներ, գործնական խնդիրների լուծում, առաջադրանքների իրականացում	ՊԳ 1, ԼԳ 1
5.	Գոյականի ուսուցումը: Գոյականի թվի, հոլովիչների և հոլովման ուսուցումը: Ածականի, թվականի, դերանվան ուսուցումը:	1.Գոյականի թվի ուսուցումը:.2.Գոյականի հոլովիչների ուսուցումը: 3.Գոյականի հոլովների ուսուցումը: 4. Ածականի ուսուցումը: 4.Թվականի ուսուցումը: 5. Դերանվան ուսուցումը: 6. Դերանվանական հոլովման ուսուցումը:	2	խմբային աշխատանքներ, տնային առաջադրանքներ, գործնական խնդիրների լուծում, առաջադրանքների իրականացում	ՊԳ 1, ԼԳ 2
6.	Բայի ուսուցումը: Անդեմ և դիմավոր ձևեր: Դերբայների ուսուցումը: Բայի դեմքի, թվի, ժամանակի, եղանակի, սեռի ուսուցումը: Բայի խոնարհման ուսուցումը:	1.Բայի սահմանական եղանակի ուսուցում: Պարզ և բաղադրյալ ժամանակաձևերի ուսուցումը: 2. Անկանոն բայերի ուսուցումը:	4	խմբային աշխատանքներ, տնային առաջադրանքներ, գործնական խնդիրների լուծում, առաջադրանքների	ՊԳ 1, ԼԳ 1

				իրականացում	
7.	Մակբայի և կապի ուսուցումը: Շաղկապի, վերաբերականի և ձայնարկության ուսուցումը:	1.Մակբայի ուսուցումը: 2. Կապի ուսուցումը: 3.Շաղկապ, տեսակների ուսուցումը:. 4.Վերաբերական, տեսակների ուսուցումը: 5.Ձայնարկություն, տեսակների ուսուցումը:	2	խմբային աշխատանքներ, տնային առաջադրանքներ, գործնական խնդիրների լուծում, առաջադրանքների իրականացում	ՊԳ 2, ԼԳ 1
8.	Շարահյուսության ուսուցումը: Նախադասության անդամների կապակցման եղանակների ուսուցումը: Պարզ նախադասության ուսուցումը:	Պարզ համառոտ և պարզ ընդարձակ նախադասություններ, դրանց ուսուցման մեթոդիկան:	2	խմբային աշխատանքներ, տնային առաջադրանքներ, գործնական խնդիրների լուծում, առաջադրանքների իրականացում	ՊԳ 1, ԼԳ 1
9.	Ենթակայի ուսուցումը: Ստորոգյալի, նրա տեսակների ուսուցումը: Գոյականական և բայական անդամների ուսուցումը: Դերբայական դարձվածի ուսուցումը:	1.Գոյականական անդամների ուսուցման մեթոդիկան: 2.Բայական անդամների ուսուցման մեթոդիկան: 3.Դերբայական դարձվածի ուսուցման մեթոդիկան:	4	խմբային աշխատանքներ, տնային առաջադրանքներ, գործնական խնդիրների լուծում, առաջադրանքների իրականացում	ՊԳ 2, ԼԳ 2
10.	Բարդ նախադասության, նրա տեսակների ուսուցումը: Երկրորդական նախադասության	1.Բարդ ստորադասական նախադասության փոխակերպման ժամանակ կատարվող փոփոխությունները:	4	խմբային աշխատանքներ, տնային առաջադրանքներ, գործնական	ՊԳ 1, ԼԳ 1

	շարահյուսական գործառույթի ուսուցումը: Բարդ նախադասության փոխակերպումը պարզի թեմայի ուսուցումը: Կետադրության ուսուցումը:	2. Հայերենի կետադրության բաժինները, դրանց ուսուցման մեթոդիկան:		խնդիրների լուծում, առաջադրանքների իրականացում	

12.3. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	Ինքնուրույն աշխատանքի թեմաները	Ուսումնասիրվող հարցեր	Աշխատանքի տեսակը[9]	Ներկայացման ժամկետները	Ստուգման ձևը	Գրականություն[10]
1.	ՀԼԴՄ-ն իբրև գիտություն, նրա ուսումնասիրության առարկան: Հայոց լեզվի ուսուցման մեթոդները: Ուսումնական աշխատանքի կազմակերպման ձևերը: Ծրագրեր, դասագրքեր: Նորը դասավանդման մեջ:	1.Հայոց լեզվի դասի տիպերը: 2.Չափորոշչային և ծրագրային պահանջներ: 3. Պլանավորման ձևերը: 4.Հանրակրթության բարեփոխում, աշակերտակենտրոն ուսուցման սկզբունքների ներդրման անհրաժեշտությունը:	Կոնկրետ իրավիճակների վերլուծություն	Ստուգարքների շաբաթ	Բանավոր հարցում: Ընթացիկ գնահատում: Ընկալում: Լրացման հարցեր:	ՊԳ 1, ԼԳ 1

[9] Տես 7-րդ կետի հինգերորդ պարբերությունը:
[10] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն:

2.	Աշակերտի խոսքի զարգացման ընդհանուր հարցեր: Աշակերտի դատողական կարողությունների զարգացումը լեզվի ուսուցման ընթացքում: Աշակերտի բառապաշարի հարստացումը գրավոր աշխատանքների միջոցով և բառակազմություն և ձևաբանություն ուսուցանելիս: Բանավոր խոսքի զարգացման միջոցները:	1.Աշակերտի բառապաշարի հարստացումը գրավոր աշխատանքի միջոցով: 2.Աշակերտի բառապաշարի հարստացումը բառակազմություն և ձևաբանություն ուսուցանելիս:	Կոնկրետ իրավիճակների վերլուծություն	Ստուգարքների շաբաթ	Բանավոր հարցում: Ընթացիկ գնահատում: Թեստային գնահատում: Փակ հարցեր: Հարցաթերթ:	ՊԳ 1, ԼԳ 1
3.	Գրավոր խոսք, գրավորների տեսակները: Գրավորների ուղղումը և գնահատումը: Հայոց լեզվի մեթոդմիավորումը:	1.Գնահատման 10- բալային համակազը: Գրավորների գնահատմանը ներկայացվող պահանջները: 2. Աշակերտի աշխատանքն իր սխալները վերացնելու համար:	Կոնկրետ իրավիճակների վերլուծություն	Ստուգարքների շաբաթ	Բանավոր հարցում: Ընթացիկ գնահատում: Թեստային գնահատում: Լրացման հարցեր: Հարցաթերթ:	ՊԳ 2, ԼԳ 2

4.	Հնչյունաբանության ուսուցումը: Բառագիտության ուսուցումը: Բառակազմության ուսուցումը:	1.Մենիմաստ և բազմիմաստ բառերի ուսուցում: 2.Հոմանիշների, հականիշների և համանունների ուսուցում: 3.Արմատի և ածանցի ուսուցումը: 4.Բարդ բառեր, բարդությունների տեսակների ուսուցումը:	Ռեֆերատ	Ստուգարքների շաբաթ	Բանավոր հարցում: Ընթացիկ գնահատում: Ընկալում: Լրացման հարցեր:	ՊԳ 1, ԼԳ 1
5.	Գոյականի ուսուցումը: Գոյականի թվի, հոլովիչների և հոլովման ուսուցումը: Ածականի, թվականի, դերանվան ուսուցումը:	1.Գոյականի թվի ուսուցումը:.2.Գոյականի հոլովիչների ուսուցումը: 3.Գոյականի հոլովների ուսուցումը: 4. Ածականի ուսուցումը: 4.Թվականի ուսուցումը: 5. Դերանվան ուսուցումը: 6. Դերանվանական հոլովման ուսուցումը:	Ռեֆերատ	Ստուգարքների շաբաթ	Բանավոր հարցում: Ընթացիկ գնահատում: Թեստային գնահատում: Փակ հարցեր: Հարցաթերթ:	ՊԳ 1, ԼԳ 2

6.	Բայի ուսուցումը: Անդեմ և դիմավոր ձևեր: Դերբայների ուսուցումը: Բայի դեմքի, թվի, ժամանակի, եղանակի, սեռի ուսուցումը: Բայի խոնարհման ուսուցումը:	1.Բայի սահմանական եղանակի ուսուցում: Պարզ և բաղադրյալ ժամանակաձևերի ուսուցումը: 2. Անկանոն բայերի ուսուցումը:	Կլոր սեղան	Ստուգարքների շաբաթ	Բանավոր հարցում: Ընթացիկ գնահատում: Թեստային գնահատում: Լրացման հարցեր: Հարցաթերթ:	ՊԳ 1, ԼԳ 1
7.	Մակբայի և կապի ուսուցումը: Շաղկապի, վերաբերականի և ձայնարկության ուսուցումը:	1.Մակբայի ուսուցումը: 2. Կապի ուսուցումը: 3.Շաղկապ, տեսակների ուսուցումը:. 4.Վերաբերական, տեսակների ուսուցումը: 5.Ձայնարկություն, տեսակների ուսուցումը:	Կլոր սեղան	Ստուգարքների շաբաթ	Բանավոր հարցում: Ընթացիկ գնահատում: Ընկալում: Լրացման հարցեր:	ՊԳ 2, ԼԳ 1
8.	Շարահյուսության ուսուցումը: Նախադասության անդամների կապակցման եղանակների ուսուցումը: Պարզ նախադասության ուսուցումը:	Պարզ համառոտ և պարզ ընդարձակ նախադասություններ, դրանց ուսուցման մեթոդիկան:	Կոնկրետ իրավիճակների վերլուծություն	Ստուգարքների շաբաթ	Բանավոր հարցում: Ընթացիկ գնահատում: Թեստային գնահատում: Փակ հարցեր: Հարցաթերթ:	ՊԳ 1, ԼԳ 1

9.	Ենթակայի ուսուցումը: Ստորոգյալի, նրա տեսակների ուսուցումը: Գոյականական և բայական անդամների ուսուցումը: Դերբայական դարձվածի ուսուցումը:	1.Գոյականական անդամների ուսուցման մեթոդիկան: 2.Բայական անդամների ուսուցման մեթոդիկան: 3.Դերբայական դարձվածի ուսուցման մեթոդիկան:	Կոնկրետ իրավիճակների վերլուծություն	Ստուգարքների շաբաթ	Բանավոր հարցում: Ընթացիկ գնահատում: Թեստային գնահատում: Լրացման հարցեր: Հարցաթերթ:	ՊԳ 2, ԼԳ 2
10.	Բարդ նախադասության, նրա տեսակների ուսուցումը: Երկրորդական նախադասության շարահյուսական գործառույթի ուսուցումը: Բարդ նախադասության փոխակերպումը պարզի թեմայի ուսուցումը: Կետադրության ուսուցումը:	1.Բարդ ստորադասական նախադասության փոխակերպման ժամանակ կատարվող փոփոխությունները: 2. Հայերենի կետադրության բաժինները, դրանց ուսուցման մեթոդիկան:	Կլոր սեղան	Ստուգարքների շաբաթ	Բանավոր հարցում: Ընթացիկ գնահատում: Ընկալում: Լրացման հարցեր:	ՊԳ 1, ԼԳ 1

13. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում[11]

Ռեսուրսի անվանումը	Ռեսուրսի անվանումը, քանակը, նկարագրությունը (անհրաժեշտության դեպքում)
Լսարան (հատուկ կահավորմամբ)	
Նյութեր լաբորատոր աշխատանքների համար	
Սարքեր, սարքավորումներ	Դասախոսությունների նյութերի, գործնական պարապմունքների, ուսումնական և գիտական տեսաֆիլմերի ցուցադրման համար անհրաժեշտ հարմարանքներ
Համակարգչային ծրագրեր	
Այլ	

[11] Նշվում են սարք-սարքավորումների, համակարգչային ծրագրերի նկարագրությունները և քանակը, որոնք անհրաժեշտ են տվյալ դասընթացի ուսումնական գործընթացը կազմակերպելու համար:

14. Գնահատում

Համալսարանում գործում է բակալավրիատի, մագիստրատուրայի և ասպիրանտուրայի ուսանողների գիտելիքների պարբերական ստուգման և գնահատման բազմագործոնային համակարգ, որի կիրառման հիմնական նպատակներն են՝

- կազմակերպել ուսումնառության համաչափ աշխատանքային գործընթաց, ապահովել գիտելիքների համակողմանի ստուգում, խթանել ուսանողի ինքնուրույն աշխատանքը,
- իրականացնել ինքնուրույն առաջադրանքների, ընթացիկ ստուգումների (ստուգարքներ և քննություններ), ուսումնական գործընթացի այլ բաղադրիչների հաշվառում հետադարձ կապի արդյունավետ մեխանիզմների ներմուծման միջոցով՝ ի նպաստ ուսումնառության գործընթացի բարելավման:

Համալսարանում գնահատման գործընթացը կանոնակարգվում է համաձայն գործող կարգի[12]:

14.1. Գիտելիքների ստուգման և գնահատման բաղադրիչներն են՝

- գործնական (սեմինար) և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում նրա ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքներ) հաշվառում և գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր,
- դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում կիսամյակի ընթացքում (ընթացիկ քննություններ կամ ստուգարքներ)՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր:

14.2. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.

Դասընթացն ամփոփվում է քննությամբ:

Քննությամբ ամփոփվող դասընթացն ավարտվում է կիսամյակի 2 քննության միջոցով և մյուս բաղադրիչների գնահատումների արդյունքներով:

14.3. Հարցաշար (ըստ ծրագրի)

1. Հայոց լեզվի դասավանդման մեթոդիկան իբրև գիտակարգ, նրա առարկան և խնդիրները, դերը, նշանակությունը:

---

[12]«Վանաձորի Հ. Թումանյանի անվան պետական համալսարան» հիմնադրամի ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ» (ընդունված ՎՊՀ-ի գիտական խորհրդի կողմից 30.06.2022թ.):

2. Հայոց լեզվի դասավանդման մեթոդները: Ուսուցման ակտիվ մեթոդներ, մեթոդական հնարաներ, գծագրական դասակարգիչներ:
3. Ուսումնական աշխատանքի կազմակերպման ձևերը, դասը իբրև այդ ձևերից կարևորը: Հայոց լեզվի դասի տեսակները:
4. Ծրագրեր և դասագրքեր. ծրագրային նյութերի պլանավորման ձևերը:
5. Նորը դասավանդման մեթոդիկայում. ծրագրավորված ուսուցում:
6. Աշակերտի թույլ տված լեզվական սխալների տեսակները, ծնող պատճառները, դրանց հաղթահարումը:
7. Աշակերտի խոսքի զարգացման ուղիները:
8. Աշակերտի բառապաշարի հարստացումը, գրավորների միջոցով:
9. Բանավոր խոսքի զարգացման միջոցները բառակազմության և ձևաբանության ուսուցման ժամանակ:
10. Գրավոր խոսք, գրավորների տեսակները:
11. Փոխադրության և շարադրության ուսուցման մեթոդիկան:
12. Գրավորների սխալների հաշվառում, գնահատում: Աշակերտի աշխատանքն՝ իր սխալները վերացնելու համար:
13. Հնչյունաբանության ուսուցումը: Հայերենի ուղղագրության և ուղղախոսության ուսուցումը:
14. Բառագիտության ուսուցումը, հայերենի բառակազմության ուսուցումը:
15. Խոսքի մասերի ուսուցումը:
16. Հիմք և վերջավորություն, դրանց ուսուցումը, համեմատությունը արմատի և ածանցի հետ:
17. Գոյականի ուսուցումը: Գոյականի հոլովների ուսուցումը: Գոյականների հոլովումների (հոլովիչներ) ուսուցումը:
18. Ածական անուն, նրա տեսակների, համեմատության աստիճանների ուսուցումը:
19. Թվական անուն, նրա տեսակների, կազմության, ուղղագրության ուսուցումը:
20. Դերանուն, նրա տեսակների, կիրառության, հոլովման ուսուցումը:
21. Բայի ուսուցումը: Անդեն և դիմավոր ձևեր:
22. Դերբայների ուսուցումը:
23. Բայի կազմության ուսուցումը, բայածանցներ: Բայի սեռի ուսուցումը:
24. Դիմավոր բայերի ուսուցումը: Բայի դեմքի, թվի ուսուցումը:
25. Սահմանական եղանակի ուսուցումը:
26. Հրամայական եղանակի ուսուցումը:
27. Անկանոն բայերի ուսուցումը:
28. Բայի խոնարհման ուսուցումը:
29. Մակբայի, նրա տեսակների, կազմության ուսուցումը:
30. Շաղկապների, նրա տեսակների ուսուցումը:
31. Կապերի ուսուցումը:
32. Վերաբերականների և ձայնարկությունների ուսւոցումը:
33. Շարահյուսության ուսուցումը: Ազատ բառակապակցությունների ուսուցումը:
34. Պարզ նախադասություն, նրա տեսակների ուսուցումը:
35. Ենթակայի ուսուցումը:
36. Ստորոգյալի, նրա տեսակների ուսուցումը:

37. Կապակցության (համաձայնություն, խնդրառություն, առդրություն) ուսուցումը:
38. Գոյականական անդամի լրացումների ուսուցումը:
39. Բայական անդամի լրացումների ուսուցումը:
40. Դերբայական դարձվածի և նրա կետադրության ուսուցումը:
41. Բարդ նախադասության ուսուցումը:
42. Բարդ համադասական նախադասության ուսուցումը:
43. Բարդ ստորադասական նախադասության ուսուցումը:
44. Երկրորդական նախադասության շարահյուսական գործառույթի (բնույթի) ուսուցումը:
45. Համաստորադասությամբ բարդ ստորադասական նախադասության ուսուցումը:
46. Ենթաստորադասությամբ բարդ ստորադասակն նախադասության ուսուցումը:
47. «Բարդ ստորադասական նախադասության փոխակերպումը պարզի» թեմայի ուսուցումը:
48. Ուրիշի ուղղակի և անուղղակի խոսքի փխակերպումը, ուղղակի խոսքի կետադրության ուսուցումը:
49. Կետադրության ուսուցումը (տրոհության նշաններ):
50. Հայոց լեզվի առարկայական հանձնաժողովը, նրա անելիքները: Մեթոդմիավորում, մեթոդական սենյակ:

<u>Ա) 1-ին ընթացիկ քննություն (կիսամյակի 9-10-րդ շաբաթվա ընթացքում)</u>

- **Ընդգրկվող թեմաները.**

1. Հայոց լեզվի դասավանդման մեթոդիկան իբրև գիտակարգ: Հայոց լեզվի դասավանդման մեթոդները:
2. Գրավոր և բանավոր խոսքի զարգացման մեթոդիկան: Գրավոր աշխատանքների ստուգման չափանիշները:
3. Հնչյունաբանության և բառագիտության ուսուցումը:
4. Խոսքի մասերի ուսուցումը: Գոյականի, ածականի, թվականի, դերանվան ուսուցումը:

- **Ընդգրկված հարցեր.**

- Հայոց լեզվի դասավանդման մեթոդիկան իբրև գիտակարգ, նրա առարկան և խնդիրները, դերը, նշանակությունը:
- Հայոց լեզվի դասավանդման մեթոդները: Ուսուցման ակտիվ մեթոդներ, մեթոդական հնարանէր, գծագրական դասակարգիչներ:
- Ուսումնական աշխատանքի կազմակերպման ձևերը, դասը իբրև այդ ձևերից կարևորը: Հայոց լեզվի դասի տեսակները:
- Ծրագրեր և դասագրքեր. ծրագրային նյութերի պլանավորման ձևերը:
- Նորը դասավանդման մեթոդիկայում. ծրագրավորված ուսուցում:
- Աշակերտի թույլ տված լեզվական սխալների տեսակները, ծնող պատճառները, դրանց հաղթահարումը:
- Աշակերտի խոսքի զարգացման ուղիները:
- Աշակերտի բառապաշարի հարստացումը, գրավորների միջոցով:

- Բանավոր խոսքի զարգացման միջոցները բառակազմության և ձևաբանության ուսուցման ժամանակ:
- Գրավոր խոսք, գրավորների տեսակները:
- Փոխադրության և շարադրության ուսուցման մեթոդիկան:
- Գրավորների սխալների հաշվառում, գնահատում: Աշակերտի աշխատանքն՝ իր սխալները վերացնելու համար:
- Հնչյունաբանության ուսուցումը: Հայերենի ուղղագրության և ուղղախոսության ուսուցումը:
- Բառագիտության ուսուցումը, հայերենի բառակազմության ուսուցումը:
- Խոսքի մասերի ուսուցումը:
- Հիմք և վերջավորություն, դրանց ուսուցումը, համեմատությունը արմատի և ածանցի հետ:
- Գոյականի ուսուցումը: Գոյականի հոլովների ուսուցումը: Գոյականների հոլովումների (հոլովիչներ) ուսուցումը:
- Ածական անուն, նրա տեսակների, համեմատության աստիճանների ուսուցումը:
- Թվական անուն, նրա տեսակների, կազմության, ուղղագրության ուսուցումը:
- Դերանուն, նրա տեսակների, կիրառության, հոլովման ուսուցումը

Բ) 2-րդ ընթացիկ քննություն (կիսամյակի 19-20-րդ շաբաթվա ընթացքում)

1. Ընդգրկվող թեմաները.

1. Բայի ուսուցումը:
2. Չթեքվող խոսքի մասերի ուսուցումը:
3. Պարզ նախադասության ուսուցումը:
4. Բարդ նախադասության ուսուցումը:

2. Ընդգրկված հարցեր.

50. 1 Բայի ուսուցումը: Անդեն և դիմավոր ձևեր:
51. Դերբայների ուսուցումը:
52. Բայի կազմության ուսուցումը, բայածանցներ: Բայի սեռի ուսուցումը:
53. Դիմավոր բայերի ուսուցումը: Բայի դեմքի, թվի ուսուցումը:
54. Սահմանական եղանակի ուսուցումը:
55. Հրամայական եղանակի ուսուցումը:
56. Անկանոն բայերի ուսուցումը:
57. Բայի խոնարհման ուսուցումը:
58. Մակբայի, նրա տեսակների, կազմության ուսուցումը:
59. Շաղկապների, նրա տեսակների ուսուցումը:
60. Կապերի ուսուցումը:
61. Վերաբերականների և ձայնարկությունների ուսւոցումը:
62. Շարահյուսության ուսուցումը: Ազատ բառակապակցությունների ուսուցումը:
63. Պարզ նախադասություն, նրա տեսակների ուսուցումը:
64. Ենթակայի ուսուցումը:
65. Ստորոգյալի, նրա տեսակների ուսուցումը:
66. Կապակցության (համաձայնություն, խնդրառություն, առդրություն) ուսուցումը:

67. Գոյականական անդամի լրացումների ուսուցումը:
68. Բայական անդամի լրացումների ուսուցումը:
69. Դերբայական դարձվածի և նրա կետադրության ուսուցումը:
70. Բարդ նախադասության ուսուցումը:
71. Բարդ համադասական նախադասության ուսուցումը:
72. Բարդ ստորադասական նախադասության ուսուցումը:
73. Երկրորդական նախադասության շարահյուսական գործառույթի (բնույթի) ուսուցումը:
74. Համաստորադասությամբ բարդ ստորադասական նախադասության ուսուցումը:
75. Ենթաստորադասությամբ բարդ ստորադասակն նախադասության ուսուցումը:
76. «Բարդ ստորադասական նախադասության փոխակերպումը պարզի» թեմայի ուսուցումը:
77. Ուրիշի ուղղակի և անուղղակի խոսքի փխակերպումը, ուղղակի խոսքի կետադրության ուսուցումը:
78. Կետադրության ուսուցումը (տրոհության նշաններ):

50. Հայոց լեզվի առարկայական հանձնաժողովը, նրա անելիքները: Մեթոդմիավորում, մեթոդական սենյակ:

Գնահատման չափանիշները[13].

- Տեսական գիտելիքները՝ հստակ իմացություն:
- Գործնական աշխատանքները՝ գումարային 40 միավորի չափով:
- Ինքնուրույն աշխատանքը՝ երկու ստուգում:

[13] Լրացվում է ըստ ամբիոնի /դասախոսի որոշման:

«ՎԱՆԱՁՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ»
ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳԻՐ

Մասնագիտություն՝ **011401.00.6 Մասնագիտական մանկավարժություն**
/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝ **011401.19.6 Հայոց լեզու և գրականություն**
/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝ Մանկավարժության բակալավր
/բակալավր, մագիստրատուրա/

Վանաձոր 2024

Առկա ուսուցման համակարգ

<table>
<tr><td>Դասընթացի թվանիշը, անվանումը</td><td colspan="4">ՀԼԳ/բ-019 «Հայոց լեզվի դասավանդման մեթոդիկա»</td></tr>
<tr><td>Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը</td><td colspan="4">4 կրեդիտ</td></tr>
<tr><td>Ուսումնառության տարի / կիսամյակ</td><td colspan="4">3-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ</td></tr>
<tr><td rowspan="4">Ժամերի բաշխումը</td><td rowspan="2">Լսարանային</td><td rowspan="2">46</td><td>Դասախոսություն</td><td>20</td></tr>
<tr><td>Գործնական աշխատանք</td><td>26</td></tr>
<tr><td>Ինքնուրույն</td><td colspan="3">74</td></tr>
<tr><td>Ընդամենը</td><td colspan="3">120</td></tr>
<tr><td>Ստուգման ձևը</td><td colspan="4">Ընթացիկ քննություն</td></tr>
<tr><td>Դասընթացի նպատակը</td><td colspan="4">▪Մասնագիտական հիմնարար գիտելիքների մատուցումը,
▪ ապագա ուսուցչին, մեթոդամանկավարժական տեսանկյունից գործնական-կիրառական կարողություններով և հմտություններով զինելը:</td></tr>
<tr><td>Դասընթացի վերջնարդյունքները</td><td colspan="4">Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.

Գիտելիք - Հայոց լեզվի դասավանդման մեթոդները, հայերենի լեզվաբանության հիմնական դրույթները, դասը հոգեբանամանկավարժական տեսանկյունից գիտականորեն գրագետ կազմակերպելու սկզբունքները, ժամանակակից ուսուցման մեթոդամանկավարժական պահանջները:

Հմտություն - Ծանոթ լինեն ուսուցման ժամանակակից մեթոդներին, հայոց լեզվի դասին ներկայացվող առարկայական չափորոշչի պահանջների ապահովմանը միտված ուսուցման հիմնական սկզբունքներին:

Կարողունակություն - Տեսական և գործնական պարապմունքների արդյունքում պլանավորել և անցկացնել թեմատիկ առանձին միավորների ուսուցում:</td></tr>
<tr><td>Դասընթացի բովանդակությունը</td><td colspan="4">Թեմա 1. ՀԼԴՄ-ն իբրև գիտություն, նրա ուսումնասիրության առարկան: Հայոց լեզվի ուսուցման մեթոդները: Ուսումնական աշխատանքի կազմակերպման ձևերը: Ծրագրեր, դասագրքեր: Նորը դասավանդման մեջ:</td></tr>
</table>

	Թեմա 2. Աշակերտի խոսքի զարգացման ընդհանուր հարցեր: Աշակերտի դատողական կարողությունների զարգացումը լեզվի ուսուցման ընթացքում: Աշակերտի բառապաշարի հարստացումը գրավոր աշխատանքների միջոցով և բառակազմություն և ձևաբանություն ուսուցանելիս: Բանավոր խոսքի զարգացման միջոցները: Թեմա 3. Գրավոր խոսք, գրավորների տեսակները: Գրավորների ուղղումը և գնահատումը: Հայոց լեզվի մեթոդմիավորումը: Թեմա 4. Հնչյունաբանության ուսուցումը: Բառագիտության ուսուցումը: Բառակազմության ուսուցումը: Թեմա 5. Գոյականի ուսուցումը: Գոյականի թվի, հոլովիչների և հոլովման ուսուցումը: Ածականի, թվականի, դերանվան ուսուցումը: Թեմա 6. Բայի ուսուցումը: Անդեմ և դիմավոր ձևեր: Դերբայների ուսուցումը: Բայի դեմքի, թվի, ժամանակի, եղանակի, սեռի ուսուցումը: Բայի խոնարհման ուսուցումը: Թեմա 7. Մակբայի և կապի ուսուցումը: Շաղկապի, վերաբերականի և ձայնարկության ուսուցումը: Թեմա 8. Շարահյուսության ուսուցումը: Նախադասության անդամների կապակցման եղանակների ուսուցումը: Պարզ նախադասության ուսուցումը: Թեմա 9. Ենթակայի ուսուցումը: Ստորոգյալի, նրա տեսակների ուսուցումը: Գոյականական և բայական անդամների ուսուցումը: Դերբայական դարձվածի ուսուցումը: Թեմա 10. Բարդ նախադասության, նրա տեսակների ուսուցումը: Երկրորդական նախադասության շարահյուսական գործառույթի ուսուցումը: Բարդ նախադասության փոխակերպումը պարզի թեմայի ուսուցումը: Կետադրության ուսուցումը:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	• Տեսական գիտելիքները՝ հստակ իմացություն: • Գործնական աշխատանքները՝ գումարային 40 միավորի չափով: • Ինքնուրույն աշխատանքը՝ երկու ստուգում:
Գրականություն	Պարտադիր՝ 1. Ս.Գյուլբուդաղյան, Հայոց լեզվի դասավանդման մեթոդիկա, 1987: 2. Թ. Ջուհարյան, Հայոց լեզվի մեթոդիկա, 1978: Լրացուցիչ՝ 1. Ա. Ղարիբյան, Հայոց լեզվի մեթոդիկա, 1954: 2. Տ. Շահբազյան, Հայոց լեզվի մեթոդիկա, 1956: